

Annales

Instituti

Archaeologici

X - 2014

Godišnjak

*Instituta za
arheologiju*

Nakladnik/Publisher

INSTITUT ZA ARHEOLOGIJU
INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY

Adresa uredništva/Editor's office adress

Institut za arheologiju/Institute of Archaeology
HR-10000 Zagreb, Ulica Ljudevita Gaja 32
Telefon/phone 385 (0) 1 6150250
fax 385 (0) 1 6055806
e-mail: iarh@iarh.hr
<http://www.iarh.hr>

Glavni i odgovorni urednik/Editor in chief

Marko Dizdar

Izvršne urednice/Desk editors

Kristina Jelinčić Vučković
Kristina Turkalj

Tehničke urednice/Technical editors

Kristina Jelinčić Vučković
Kristina Turkalj

Uredništvo/Editorial board

Katarina Botić, Hrvoje Kalafatić, Siniša Krznar, Ivana Ožanić Roguljić, Ana Konestra, Andreja Kudelić, Asja Tonc,
Marina Ugarković

Izdavački savjet/Editorial committee

Vlasta Begović, Marko Dizdar, Dunja Glogović, Snježana Karavanić, Goranka Lipovac Vrkljan, Branka Migotti, Kornelija Michreiter, Ante Rendić Miočević, Tajana Sekelj Ivančan, Tihomila Težak Gregl, Željko Tomičić, Ante Uglešić

Prijevod na engleski/English translation

Sanjin Mihelić

Lektura/Language editor

Ivana Majer (hrvatski jezik/Croatian)
Sanjin Mihelić (engleski jezik/English)

Dizajn/Design

REBER DESIGN

Korektura/Proofreaders

Kristina Jelinčić Vučković
Kristina Turkalj
Ivana Ožanić Roguljić
Katarina Botić

Računalni slog/Layout

Hrvoje Jambreč

©Institut of archaeology, Zagreb 2014.

SADRŽAJ

Arheološka istraživanja

- 9**   **Daria Ložnjak Dizdar**
                 Mirela Hutinec
- Sotin – rezultati istraživanja 2013. godine
- 14**   **Tomislav Hršak**
                 Tino Leleković
                 Marko Dizdar
- Rezultati istraživanja nalazišta Batina – Sredno 2013. godine
- 21**   **Daria Ložnjak Dizdar**
                 Marko Dizdar
- Terenski pregled i arheološki nadzor na rekonstrukciji državne ceste D212, Kneževi Vinogradi – Zmajevac
- 25**   **Marko Dizdar**
- Terenski pregled i nadzor na izgradnji dionice državne ceste D-2 – južna obilaznica Osijeka
- 29**   **Ivana Ožanić Roguljić**
- Probno arheološko istraživanje lokaliteta Beli Manastir – Popova zemlja (AN 2)
- 34**   **Tatjana Tkalčec**
- Probna arheološka istraživanja lokaliteta AN3 Beli Manastir – Sudaraž, sjever na trasi autoceste A5 Beli Manastir – Osijek – Svilaj 2013. godine
- 42**   **Hrvoje Kalafatić**
- Probna arheološka istraživanja lokaliteta AN 4 Novi Bolman – Grablje kod Jagodnjaka u Baranji
- 45**   **Marija Buzov**
- Probna istraživanja na trasi buduće autoceste A5 Beli Manastir – Osijek – Svilaj, dionica Beli Manastir – Osijek, arheološko nalazište AN 8 Beli Manastir – Atar, Napuštene njive
- 50**   **Siniša Krznar**
- Probno arheološko istraživanje lokaliteta Novi Čeminac – Remanec poljana – Krčevine, na trasi spojne ceste istočno od čvora Čeminac – južni krak (AN 9)
- 55**   **Tajana Sekelj Ivančan**
- Probni rovovi na arheološkom nalazištu Jagodnjak – Ciglana i Čemin – Ciganska pošta
- 63**   **Zorko Marković**
                 Katarina Botić
- Podgorač, Ražište – rezultati arheoloških istraživanja 2013. godine
- 69**   **Kornelija Minichreiter**
- Slavonski Brod, Galovo, arheološka istraživanja 2013.

CONTENTS

Archaeological Excavations

- 9**   **Daria Ložnjak Dizdar**
                 Mirela Hutinec
- Sotin – the results of research in 2013*
- 14**   **Tomislav Hršak**
                 Tino Leleković
                 Marko Dizdar
- The results of the investigations at Batina-Sredno in 2013*
- 21**   **Daria Ložnjak Dizdar**
                 Marko Dizdar
- Field survey and archaeological supervision of the reconstruction of State Road D212, Kneževi Vinogradi – Zmajevac*
- 25**   **Marko Dizdar**
- Field survey and supervision of the construction of a section of D-2 State Road – the southern bypass of Osijek*
- 29**   **Ivana Ožanić Roguljić**
- Trial archaeological excavations at the Beli Manastir – Popova zemlja site (AS 2)*
- 34**   **Tatjana Tkalčec**
- Trial archaeological investigations at AS3 Beli Manastir-Sudaraž, north, on the route of the A5 Beli Manastir – Osijek – Svilaj motorway in 2013*
- 42**   **Hrvoje Kalafatić**
- Trial archaeological investigations at the AS4 Novi Bolman-grablje site near Jagodnjak in Baranja*
- 45**   **Marija Buzov**
- Trial investigations on the route of the future motorway A5 Beli Manastir – Osijek – Svilaj, the Beli Manastir – Osijek section, the archaeological site AS 8 Beli Manastir – Atar, Napuštene njive*
- 50**   **Siniša Krznar**
- Trial archaeological investigation at Novi Čeminac-Remanec poljana-Krčevine, on the route of a connecting road east of south extension Čeminac (AS 9)*
- 55**   **Tajana Sekelj Ivančan**
- Trial trenches at the archaeological sites Jagodnjak – Ciglana and Čemin – Ciganska pošta*
- 63**   **Zorko Marković**
                 Katarina Botić
- Podgorač, Ražište – results of the archaeological excavations in 2013*
- Kornelija Minichreiter**
- Slavonski Brod, Galovo, Archaeological Research in 2013*

- 73**   **Tatjana Tkalčec**
Posljednja sezona sustavnih zaštitnih arheoloških istraživanja nalazišta Crkvari – crkva sv. Lovre 2013. godine
The last season of systematic rescue archaeological investigations at Crkvari – St. Lawrence church in 2013
- 82**   **Marko Dizdar**
Rezultati istraživanja groblja latenske kulture Zvonimirovo – Veliko polje u 2013. godini
The results of the 2013 excavation at the La Tène culture cemetery in Zvonimirovo – Veliko polje
- 85**   **Tatjana Tkalčec**
Iva Kostešić
Izrada digitalnog modela reljefa arheološkog nalazišta na primjeru Gradine kod Špišić Bukovice
The creation of a digital relief model of an archaeological site on the example of Gradina near Špišić Bukovica
- 95**   **Daria Ložnjak Dizdar**
Marija Mihaljević
Marko Dizdar
Dolina Glavičice – rezultati istraživanja 2013. godine
Dolina Glavičice – the results of the 2013 investigations
- 99**   **Tajana Sekelj Ivančan**
Četvrta sezona arheoloških istraživanja nalazišta Virje – Volarski breg/Sušine
The fourth season of archaeological investigations at Virje – Volarski breg/Sušine
- 104**   **Siniša Krznar**
Arheološko istraživanje nalazišta Torčec – Cirkvišće 2013. godine
Archaeological investigation at Torčec-Cirkvišće in 2013
- 110**   **Snježana Karavanić**
Andreja Kudelić
Arheološka i geofizička istraživanja na lokalitetu Kalnik – Igrišće 2013. godine
Archaeological and geophysical investigations at the Kalnik-Igrišće site in 2013
- 116**   **Tatjana Tkalčec**
Zaštitna arheološka istraživanja nalazišta Krapina – Vukšićev breg u 2013. godini
Rescue archaeological investigations at Krapina – Vukšićev breg in 2013
- 128**   **Marina Ugarković**
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić
Tina Neuhauser
Hvar, otok Sveti Klement, uvala Soline, arheološka istraživanja 2013.
Hvar, St. Clement island, Soline Bay, archaeological investigations in 2013
- 134**   **Tatjana Tkalčec**
Nastavak konzervatorskih radova na burgu Vrbovcu u Klenovcu Humskom u 2013. godini
The continuation of conservation work at Vrbovec castle in Klenovec Humski in 2013
- 140**   **Asja Tonc**
Ivan Radman-Livaja
Rezultati probnih iskopavanja na gradini Svete Trojice 2013. godine
The results of trial excavations at the Holy Trinity (sv. Trojica) hillfort in 2013
- 144**   **Goranka Lipovac Vrkljan**
Bartul Šiljeg
Ivana Ožanić Roguljić
Ana Konestra
Sustavna istraživanja lokaliteta Crikvenica – Ad turre: terenski rad i obrada nalaza u 2013. godini
Systematic investigations at Crikvenica – Ad turre: fieldwork and find processing in 2013

148   **Bartul Šiljeg**
Vladimir Kovačić
Nera Šegvić
Iva Kostešić

Arheološko-konzervatorska istraživanja lokaliteta Stancija Blek (Tar) u 2013. godini

148   **Bartul Šiljeg**
Vladimir Kovačić
Nera Šegvić
Iva Kostešić

Archaeological investigations and conservation work at the Stancija Blek site near Tar in 2013

154   **Katarina Botić**

Prikupljanje uzoraka drveta – peta sezona 2013. godine

154   **Katarina Botić**

Wood sampling – fifth season 2013

Terenski pregledi

159   **Daria Ložnjak Dizdar**
Mirela Hutinec
Marko Dizdar

Terenski pregled područja između Sotina i Opatovca

159   **Daria Ložnjak Dizdar**
Mirela Hutinec
Marko Dizdar

Field survey in the area between Sotin and Opatovac

164   **Zorko Marković**
Jasna Jurković
Danimirka Podunavac

Rezultati rekognosciranja arheoloških terena katastarske općine Donja Motičina 2012. godine

164   **Zorko Marković**
Jasna Jurković
Danimirka Podunavac

Results of the archaeological field survey of sites in Cadastral Municipality Donja Motičina in 2012

169   **Marko Dizdar**

Terenski pregled dionice državne ceste D-2 – sjeverna obilaznica Virovitice

169   **Marko Dizdar**

Field survey of a section of D-2 state road – the northern bypass of Virovitica

174   **Hrvoje Kalafatić**

Arheološki terenski pregled područja izgradnje pruge Križevci – Koprivnica – Botovo

174   **Hrvoje Kalafatić**

Archaeological field survey on the route of construction of the Križevci-Koprivnica-Botovo railway

182   **Daria Ložnjak Dizdar**
Tatjana Tkalčec

Terenski pregled predjela lijeve obale srednjeg toka rijeke Glogovnice (Tučenik, Buzadovec, Poljana Križevačka, Cubinec)

182   **Daria Ložnjak Dizdar**
Tatjana Tkalčec

Field survey of the left bank of the middle course of the Glogovnica river (Tučenik, Buzadovec, Poljana Križevačka, Cubinec)

192   **Hrvoje Kalafatić**
Bartul Šiljeg

Arheološki terenski pregled područja izgradnje Nove luke Sisak

192   **Hrvoje Kalafatić**
Bartul Šiljeg

Archaeological field survey in the area of construction of the New Port in Sisak

197   **Marko Dizdar**
Asja Tonc

Terenski pregled na području novoga trajektnog pristaništa Stinica

197   **Marko Dizdar**
Asja Tonc

Field survey in the area of the new ferry port at Stinica

202   **Goranka Lipovac Vrkljan**
Bartul Šiljeg
Ivana Ožanić Roguljić
Ana Konestra
Iva Kostešić
Nera Šegvić

Projekt Arheološka topografija otoka Raba: rezultati terenskog pregleda poluotoka Lopara u 2013. godini

202   **Goranka Lipovac Vrkljan**
Bartul Šiljeg
Ivana Ožanić Roguljić
Ana Konestra
Iva Kostešić
Nera Šegvić

The “Archaeological Topography of the Island of Rab” Project: the results of the 2013 field survey of the Lopar Peninsula

Eksperimentalna arheologija

209 Andreja Kudelić

Testiranje horizontalne keramičarske peći i pečenje posuda u redukcijskoj atmosferi

209 Andreja Kudelić

The testing of a horizontal pottery kiln and firing pots in a reductive atmosphere

Ostala znanstvena djelatnost Instituta za arheologiju

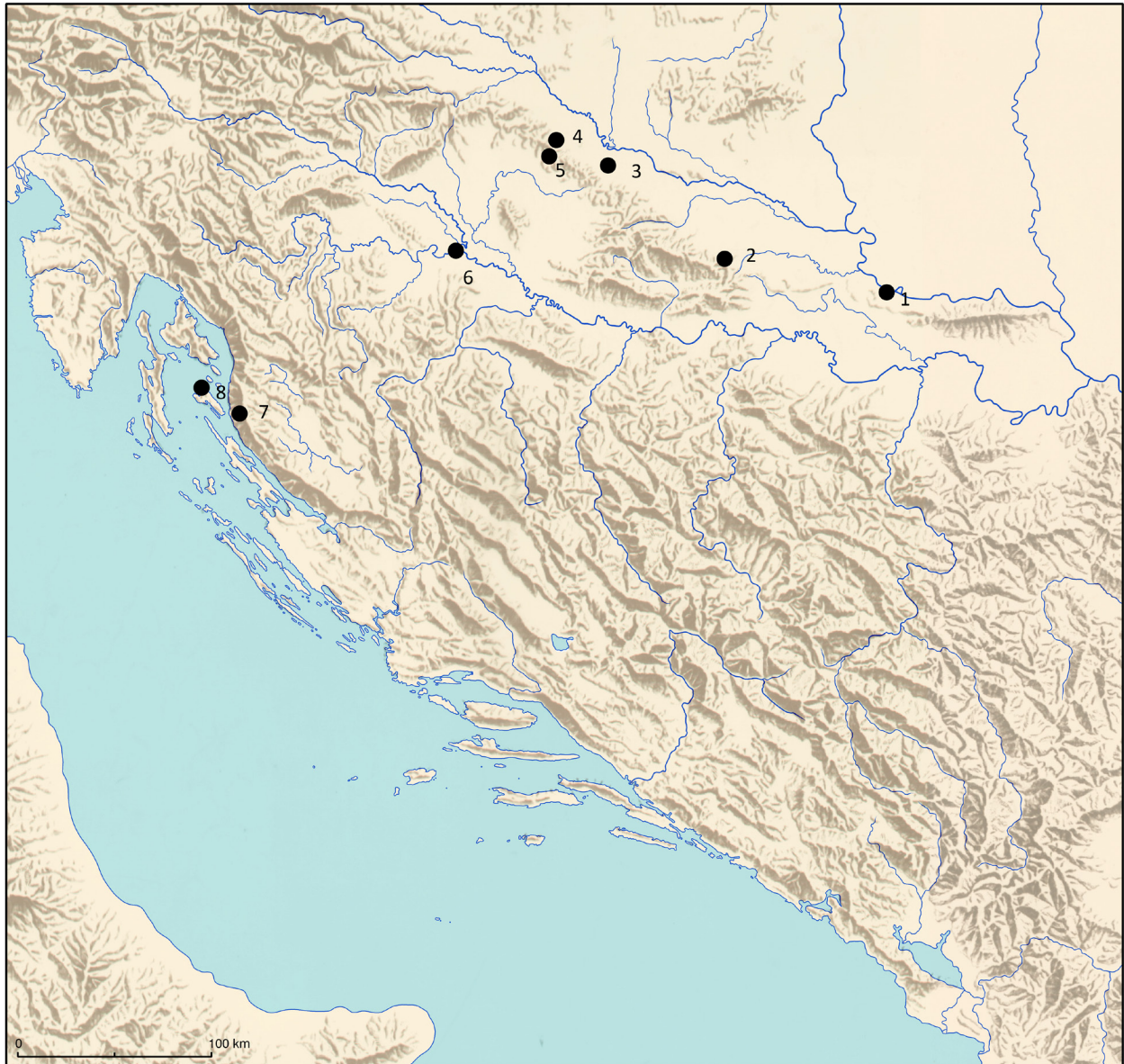
217-228

Additional scientific activity of the Institute

217-228

Terenski pregledi

Field Surveys

1. Sotin
2. Donja Motičina
3. sjeverna obilaznica Virovitice
4. Križevci – Koprivnica - Botovo
5. Tučenik, Buzadovec, Poljana Križevačka, Cubinec
6. Sisak
7. Stinica
8. Lopar

Terenski pregled predjela lijeve obale srednjeg toka rijeke Glogovnice (Tučenik, Buzadovec, Poljana Križevačka, Cubinec)

Field survey of the left bank of the middle course of the Glogovnica river (Tučenik, Buzadovec, Poljana Križevačka, Cubinec)

Daria Ložnjak Dizdar
Tatjana Tkalčec

Primljeno/Received: 27.02.2014.
Prihvaćeno/Accepted: 05.03.2014.

Terenski pregled doline Glogovnice, područja lijeve obale dijela njezina srednjeg toka, na potezu između sela Tučenika u Zagrebačkoj i Cubinca u Koprivničko-križevačkoj županiji proveden je s ciljem uvida u naseljenost toga prostora kroz arheološka razdoblja zbog izrade mikrotopografije ovoga važnog komunikacijskog prostora. Evidentirano je 28 položaja s površinskim nalazima, uglavnom iz razdoblja eneolitika, brončanog doba, mlađega željeznog doba, kasnoga srednjeg i novog vijeka.

Ključne riječi: terenski pregled, dolina Glogovnice, Tučenik, Buzadovec, Poljana Križevačka, Cubinec, prapovijest, srednji vijek, novi vijek

Key words: field survey, Glogovnica valley, Tučenik, Buzadovec, Poljana Križevačka, Cubinec, prehistory, Middle Ages, Modern period

Uvod

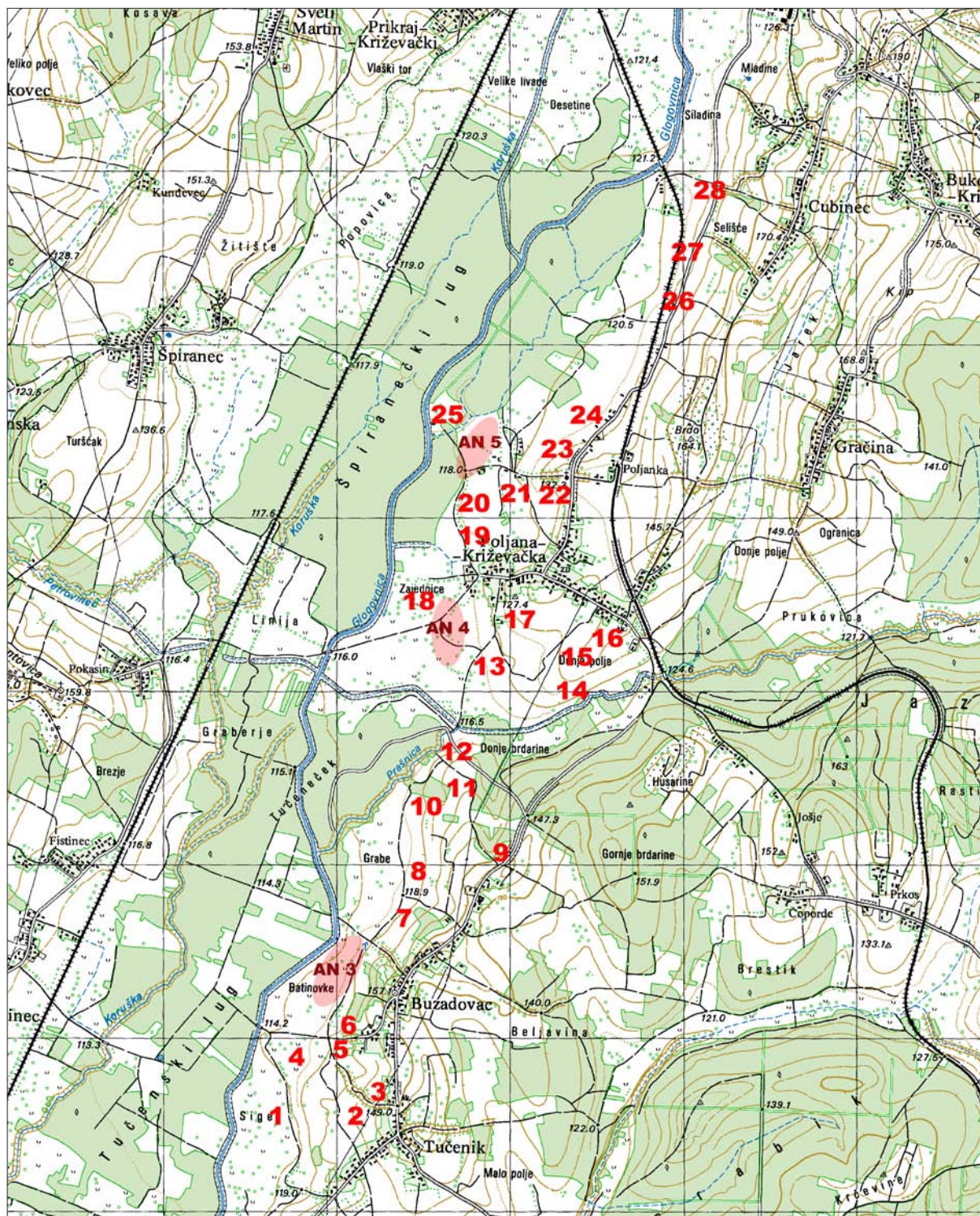
Tijekom ožujka i travnja 2013. godine Institut za arheologiju je u trajanju od tri radna dana proveo terenski pregled doline Glogovnice i to područja lijeve obale dijela njezina srednjeg toka, na potezu između sela Tučenika u Zagrebačkoj i Cubinca u Koprivničko-križevačkoj županiji.¹ Institut za arheologiju je tijekom 2011. i 2012. godine na tri lokaliteta (Buzadovec – Vojvodice AN 3 i Poljana Križevačka AN 4 i AN 5) na tome području kojim prolazi trasa buduće autoceste A 12 Sveta Helena – GP Gola, dionica Gradec – Kloštar Vojakovački, proveo zaštitna arheološka istraživanja. Tom su prigodom istraženi ostaci naselja (i groblja) iz razdoblja bakrenog, ranoga brončanog, kasnoga brončanog i mlađega željeznog doba te kasnoga srednjeg vijeka (Ložnjak Dizdar 2012; Dizdar 2013; Tkalčec 2013). Cilj terenskog pregleda bio je izrada mikrotopografije ovoga važnog komunikacijskog prostora, odnosno uvida u slojevitost naseljavanja kroz sva arheološka razdoblja, a s naglaskom na pokušaj rekonstruiranja slike naseljenosti područja posebno u onim razdobljima u kojima se život odvijao na spomenutim istraživanim arheološkim lokalitetima.

Primijenjena je metoda površinskog pregleda zaokružene cjeline kojom je obuhvaćeno nizinsko područje lijevog toka Glogovnice, kao i zaravni, odnosno padine bregova te povišene grede na kojoj se nižu današnja sela Tučenik, Buzadovec i Poljana Križevačka. S obzirom na ograničeno vrijeme i sredstva koja je bilo moguće osigurati za terenski pregled, odlučeno je obaviti rekognosciranje neposredne okolice spomenutih arheoloških lokaliteta, s mogućnošću nastavka terenskog pregleda šireg pod-

ručja u budućnosti. Izabrana je površina uz lijevi tok Glogovnice iz razloga što se teren uz desni tok Glogovnice u »ravnini« sa širim područjem navedena tri arheološka lokaliteta nalazi pod gustom šumom te samim time ne predstavlja pogodno područje koje bi pružilo adekvatne informacije o naseljenosti u prošlosti metodom terenskog pregleda. Jednako tako je pošumljena i veća površina između mjesta Buzadovec i Križevačka Poljana te je terenski pregled i na tome području izostavljen. Stoga je rekognosciranjem obuhvaćeno čitavo područje na kojem se ne nalazi šuma između glogovničkog vodotoka na zapadu i suvremene ceste koja povezuje spomenuta sela na istoku. Pri tome nije izostavljena nijedna površina oranice, s obzirom na to da upravo takve površine omogućuju dobivanje maksimalnih podataka pri ovoj metodi terenskog pregleda (karta 1).

Nizinsko područje se zbog poplavljenosti uglavnom koristi kao livade i sjenokoše, međutim i na tom su području na sporadičnim izoranim površinama pronađeni arheološki lokaliteti, kako u prijašnjim terenskim pregledima u kojima su registrirana arheološka nalazišta AN 3, AN 4 i AN 5, tako i u našim rekognosciranjima (Vujnović, Burmaz 2010a; 2010b). Ipak, većinom se danas u poljoprivredne svrhe koriste povišene padine izdužene grede na kojima su se smjestila današnja sela Tučenik i Buzadovec, te sjevernije Poljana Križevačka. Terenskim je pregledom ustanovljeno da je u prošlosti to povišeno područje bilo gušće naseljeno nego nizinski kraj, gdje su također zabilježeni tragovi ljudskog obitavanja, iako je to i danas vrlo močvarna nizina. U stručnoj literaturi se s užim područjem na kojem je rekognosciranje provedeno od arheologa prije nitko nije bavio, međutim objave prapovijesnih i antičkih lokaliteta s nešto šireg područja naglašavaju važnost doline Glogovnice kroz prošlost (Homen 1980; 1981). Posebno bismo za razdoblje kasnoga srednjeg vijeka, pa i ranoga novog vijeka, istaknuli prostor Poljane Križevačke kojem je povijesna struka u objavljenom

¹ Terenski pregled proveden je 12. i 22. ožujka te 17. travnja 2013. godine, a sudjelovale su Daria Ložnjak Dizdar i Tatjana Tkalčec iz Instituta za arheologiju te Kristina Vodička Miholjek iz Konzervatorskog odjela Bjelovar Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

Karta 1 Položaj novootkrivenih arheoloških nalazišta (isječak TK 1 : 25 000, Državna geodetska uprava RH; prilagodila: T. Tkalčec)

Map 1 The position of the newly-discovered archaeological sites (excerpt from a TM 1:25 000, State Geodetic Directorate of RC, adapted by: T. Tkalčec)

literaturi posvetila veću pozornost (Peklić 2002; Pavleš 2007), a što će uvelike pomoći pri sagledavanju toga prostora u mladim arheološkim razdobljima.

Novootkriveni lokaliteti se u tekstu prezentiraju redom od juga prema sjeveru, kako je tekao i slijed terenskog pregleda. Na prostoru Zagrebačke županije pregledano je područje u dužini od 2400 m, a prosječnoj širini od 650 do 800 m, odnosno terenski je pregled proveden na površini od 1,6 km². Na području Koprivničko-križevačke županije dužina rekognosciranog područja iznosila je 4650 m, s time da je južno od Poljana Križevačke šire područje rekognoscirano u širini od čak 1600 m, a sjevernije je udaljenost između ceste i Glogovnice iznosila od 200 do 300 m. Površina pregledanog područja na prostoru Ko-

privničko-križevačke županije iznosi 3,3 km².

Na području Zagrebačke županije otkriveno je deset položaja na kojima su pronađeni površinski nalazi, a na području Koprivničko-križevačke 18. Svi lokaliteti su fotografirani, uzeti su položaji GPS-om i posebno su snimljeni uočeni izorani objekti (jame, zemunice i sl.). Na graničnom području između dviju županija, oko Tremovačkog potoka dva lokaliteta koji pripadaju administrativno Koprivničko-križevačkoj županiji u katastarskoj podjeli pripadaju mjestu i općini Zagrebačke županije: Buzadovec – Donje brdarine 1 i Buzadovec – Donje brdarine 2.

Površinski nalazi uglavnom se sastoje od ulomaka keramičkih posuda, zatim lijepa te nešto željezne zgre, ponegdje je

Sl. 1 Položaj Buzadovec – Donje brdarine 1 (foto: D. Ložnjak Dizdar)

Fig. 1 The position of Buzadovec – Donje brdarine 1 (photo: D. Ložnjak Dizdar)

Sl. 2 Pogled prema Glogovnici i trasi autoceste AN 12 u izgradnji s položaja Buzadovec-Donje brdarine 1 (foto: D. Ložnjak Dizdar)

Fig. 2 A view toward Glogovnica and the route of the AS 12 motorway under construction from the position of Buzadovec – Donje brdarine 1 (photo: D. Ložnjak Dizdar)

Sl. 3 Izorane jame na lokalitetu Buzadovec – Donje brdarine 1 (foto: D. Ložnjak Dizdar)

Fig. 3 Ploughed pits at the Buzadovec – Donje brdarine 1 site (photo: D. Ložnjak Dizdar)

pronađena litika i pokoja keramička kugla na srednjovjekovnom lokalitetu (sl. 6–12). Uz pokretne nalaze, zabilježeno je na oranicama i nekoliko mrlja ralom zahvaćenih jama ili stambenih/gospodarskih objekata (sl. 3–4). Rezultate donosimo tabličnim prikazom, a istaknut ćemo tek neke preliminarno izdvojene pojedinosti.

Posebno se količinom i vrstom površinski zamijećenih nalaza izdvaja višeslojni lokalitet Buzadovec – Donje brdarine 1 s nalazima keramike, litike, keramičkih kugli te izoranih jama i kuća iz raznih razdoblja: lasinjska kultura, kasno brončano doba, latenska kultura te iz razvijenog i kasnoga srednjeg vijeka (12.–15. stoljeća) (sl. 1–3, 6–8). Naselje se nalazi na prirodnoj zaravni iznad Glogovnice, na udaljenosti od 800 m od naselja iz istih razdoblja dokumentiranih na iskopavanom lokalitetu AN 4 Poljana Križevačka 1. Razmak od 1200 m zabilježen je između istodobnih lasinjskih naselja na AN 4 i AN 5 Poljani Križevačkoj 1 i 2.

Zanimljivost predstavljaju nalazi naseljavanja vrlo nizinskih položaja, danas smještenih u izrazito močvarnom i podvodnom pejzažu glogovničke doline, kao što je to uostalom slučaj i kod samog nalazišta AN 3 Buzadovec – Vojvodice. To su također položaji na kojima su zamijećeni nalazi kasnosrednjovjekovne keramike Tučenik – Siget 1, Tučenik – Poljice te Buzadovec – Donje brdarine 2 (sl. 4). Na posljednja dva lokaliteta pronađeni su i površinski nalazi željezne zgre. Zanimljiva je situacija i na lokalitetu Poljana Križevačka – Donje polje 1 gdje su u izrazito nizinskom predjelu uz vodotok pronađeni ulomci keramike iz razdoblja razvijenog i kasnoga srednjeg vijeka te željezne zgre, dok su na nešto povišenom brijegu i njegovim padinama, osim kasnosrednjovjekovnih, prikupljeni ulomci keramike i iz razdoblja eneolitika (sl. 9–10).

U nizini uz rijeku Glogovnicu, sjeveroistočno od lokaliteta AN 4 Poljana Križevačka 1 koji je zaštitno istraživao tijekom 2011. i 2012. godine, na položaju Poljana Križevačka – Zajednice, Krči zamijećena je prisutnost života u kasnom srednjem vijeku ali i u mlađem željeznom dobu, upravo kako je to bio slučaj na istraživanom lokalitetu AN 4. U okolnom močvarnom području, nalazište je okruženo meandrom starog vodotoka Glogovnice i ipak se ističe blago povišenom gredom. I na još ponekim vrlo nizinskim položajima uz rijeku registrirani su površinski nalazi keramike iz raznih razdoblja, a gotovo u pravilu i iz kasnoga srednjeg vijeka. Primjerice na položaju Poljana Križevačka – Jarkice zamijećeni su površinski nalazi na dvije oranice okružene livadama na kojima je preglednost bila loša, međusobno udaljene dvjestotinjak metara. Dakako, zasigurno je riječ o istom lokalitetu s vertikalnom i horizontalnom stratigrafijom, međutim u terenskom pregledu smo u situacijama kada za dva susjedna položaja zbog vegetacije nije bilo moguće pužđano ustanoviti rasprostranjenost ili granice širenja površinskih nalaza, dodijelili dva zasebna broja. Pa je tako na nizinskom, močvarnom položaju Jarkice 1 zamijećena prisutnost ulomaka latenske i kasnosrednjovjekovne keramike, a na položaju Jarkice 2, uz navedene, prikupljeni su i ulomci brončanodobne keramike. Svi ti položaji streme k blizini potoka i rijeke Glogovnice te upućuju na to da su izabrani radi posebnih potreba stanovnika – vjerojatno nekih gospodarskih djelatnosti – jer su u bližjoj okolini postojali puno povoljniji povišeni položaji za naseljavanje. O kakvim je djelatnostima bila riječ, možda ćemo odgovor dobiti u znanstvenim analizama arheološki istraženih lokaliteta na trasi autoceste, na osnovi kojih ćemo moći dalje promišljati o tome kakva je bila klima te vodostaj rijeka, podzemne vode i sl. u određenim arheološkim razdobljima te kakve su bile po-

Sl. 4 Izorana kasnosrednjovjekovna jama na lokalitetu Tučenik – Poljice (foto: D. Ložnjak Dizdar)

Fig. 4 A ploughed late medieval pit at the Tučenik – Poljice site (photo: D. Ložnjak Dizdar)

Sl. 5 Lokalitet Poljana Križevačka – Vrbik uz Glogovnicu (foto: D. Ložnjak Dizdar)

Fig. 5 The Poljana Križevačka – Vrbik site next to the Glogovnica river (photo: D. Ložnjak Dizdar)

Sl. 6 Ulomak lasinjske kulture s lokaliteta Buzadovec – Donje brdarine 1 (foto: D. Ložnjak Dizdar)

Fig. 6 Lasinja culture potsherd from Buzadovec – Donje brdarine 1 (photo: D. Ložnjak Dizdar)

trebe i mogućnosti iskorištavanja izrazito nizinskih položaja za naseljavanje, kako se to na osnovi naših preliminarnih spoznaja čini, posebice u razdoblju kasnoga srednjeg vijeka. Valja svakako istaknuti da je nerijetko uz kasnosrednjovjekovne nalaze u močvarnim dolinama upravo na obližnjem brežuljku pronađena veća koncentracija kasnosrednjovjekovnih nalaza što bi nam potvrđivalo pretpostavku o izdvojenim stambeno-gospodarskim objektima u nizinama u neposrednoj blizini vodotoka zbog specijaliziranih gospodarskih djelatnosti te formiranja istodobnog naselja na povišenim položajima. U slučaju ostalih rekognosci-

ranjem utvrđenih arheoloških lokaliteta, većinom je riječ o više ili manje povišenim položajima na bregovima ili padinama bregova, kako je to i za očekivati.

Položaji većih prapovijesnih naselja nalaze se na povišenim istaknutim zaravnima nad tokom Glogovnice. Doprinos poznavanju naseljavanja u eneolitiku jest otkriće tragova gustog naseljavanja u vrijeme lasinjske kulture koja je zabilježena u terenskom pregledu na tri položaja, te su arheološkim iskopavanjima zabilježena dva lokaliteta AN 4 i AN 5 Poljana Križevačka 1 i 2. Zanimljiv je odnos nalazišta Poljana Križevačka – Vrbik koji se nalazi na putu od istraživanog lokaliteta AN 5 Poljana Križevačka 2 prema rijeci Glogovnici (sl. 5). Postavlja se pitanje je li riječ o perifernim dijelovima naselja i koje su se djelatnosti tu obavljale, s obzirom na to da su pri istraživanju na gredi otkriveni stambeni, ali i radionički dijelovi kasnobrončanodobnog naselja (peći, dijelovi kalupa). Drugo otvoreno pitanje u proučavanju prapovijesnih naselja u dolini Glogovnice jest diskontinuitet u naseljavanju položaja u starijoj i mlađoj fazi kasnoga brončanog doba, što je potvrđeno i terenskim pregledom. Treća važna pretpostavka s kojom smo krenuli u provedbu terenskog pregleda bilo je postojanje manjih farmi u vrijeme latenske kulture koje su zabilježene također u arheološkim istraživanjima AN 3 Buzadovec – Vojvodice i AN 5 Poljana Križevačka 2, južno i sjeverno od većeg naselja na lokalitetu AN 4 Poljana Križevačka 1 što je potvrđeno sa sedam novih nalazišta u terenskom pregledu s keramikom iz latenskog razdoblja, pri čemu je na položaju Poljana Križevačka – Zajednice, Krči možda riječ o groblju.

Ukratko možemo sumirati da je na rekognosciranom području šire okolice triju arheološki istraživanih lokaliteta AN 3 Buzadovec – Vojvodice, AN 4 Poljana Križevačka 1 i AN 5 Poljana Križevačka 2 s ustanovljenim ostacima naselja iz razdoblja bakrenog, ranoga brončanog, kasnoga brončanog i mlađega željeznog doba te kasnoga srednjeg vijeka, dakle na području površine oko 5 km², ustanovljeno još 28 položaja s površinskim arheološkim nalazima i to uglavnom upravo iz gore navedenih razdoblja (T. 1). Kasnosrednjovjekovni nalazi pronađeni su na 25 položaja. Na mnogima od njih prepoznat je kontinuitet života i u novom vijeku. Tek je na dva položaja ustanovljeno naseljavanje početkom ranoga novog vijeka. Samo na tri položaja ustanovljeno je naseljavanje u antici. Na 16 položaja ustanovljen

Sl. 7 Mikroliti s lokaliteta Buzadovec – Donje brdarine 1 (foto: D. Ložnjak Dizdar)

Fig. 7 Microliths from Buzadovec – Donje brdarine 1 (photo: D. Ložnjak Dizdar)

Županija	Karta br.	Ime i položaj lokaliteta	Prapovijest	Antika	Srednji vijek/novi vijek
ZAGREBAČKA ŽUPANIJA	1	Tučenic – Siget 1			+
	2	Tučenic – selo 1			kasni srednji vijek – 1. polovina 16. st.
	3	Tučenic – selo 2	+		+
	4	Tučenic – Poljice		+	kasni srednji vijek
	5	Buzadovec – Vojvodice jugozapadno od sela	+		kasni srednji vijek/novi vijek
	6	Buzadovec – Batinovke, Vojvodice	latenska kultura		
	7	Buzadovec – Vojvodice			+
	8	Buzadovec – Grabe 1, Ruščice			kasni srednji vijek
	9	Buzadovec – Husarine	+ eneolitik – lasinjska kultura		kasni srednji vijek/novi vijek
	10	Buzadovec – Grabe 2, Ruščice			kasni srednji vijek
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA	11	Buzadovec – Donje brdarine 1	eneolitik – lasinjska kultura, kasno brončano doba, latenska kultura		razvijeni srednji vijek, kasni srednji vijek (12./13. st.; 2. polovina 13.–15. st.)
	12	Buzadovec – Donje brdarine 2			kasni srednji vijek
	13	Poljana Križevačka – Donje polje 4	brončano doba; latenska kultura	+	razvijeni, kasni srednji vijek, novi vijek
	14	Poljana Križevačka – Donje polje 1	eneolitik		razvijeni/kasni srednji vijek
	15	Poljana Križevačka – Donje polje 3			kasni srednji vijek/novi vijek
	16	Poljana Križevačka – Donje polje 2, Lončari	brončano doba		kasni srednji vijek/novi vijek
	17	Poljana Križevačka – Donje polje 5, selo	brončano doba	+	kasni srednji vijek/novi vijek – jama
	18	Poljana Križevačka – Zajednice, Krči	latenska kultura		kasni srednji vijek
	19	Poljana Križevačka – Jarkice 2	brončano doba; latenska kultura		kasni srednji vijek (15. st.)
	20	Poljana Križevačka – Jarkice 1	latenska kultura		kasni srednji vijek
	21	Poljana Križevačka – Malović 1			kasni srednji vijek/novi vijek
	22	Poljana Križevačka – Malović 2, iza mjesnog groblja			kasni srednji vijek (?)/rani novi vijek
	23	Poljana Križevačka – Gjurinice 1	+		rani novi vijek
	24	Poljana Križevačka – Gjurinice 2			rani novi vijek
	25	Poljana Križevačka – Vrbik	brončano doba		kasni srednji vijek (14.–15. st.)
	26	Cubinec – Ravnice	+ eneolitik, brončano doba		kasni srednji vijek (?)
	27	Cubinec – Selišće			kasni srednji vijek (?)/novi vijek
	28	Cubinec – Male livade	+ brončano doba; latenska kultura		kasni srednji vijek/novi vijek

Tablica 1. Novootkriveni položaji s površinskim arheološkim nalazima

Table 1. Newly-discovered sites with surface archaeological finds

Sl. 8 Ulomci kasnosrednjovjekovne keramike s lokaliteta Buzadovec – Donje brdarine 1 (foto: D. Ložnjak Dizdar)

Fig. 8 Fragments of late mediaeval pottery from Buzadovec – Donje brdarine 1 (photo: D. Ložnjak Dizdar)

Sl. 9 Ulomci kasnobrončanodobne keramike iz izorane jame na lokalitetu Poljana Križevačka – Donje polje 4 (foto: D. Ložnjak Dizdar)

Fig. 9 Fragments of Late Bronze Age pottery from a ploughed pit at Poljana Križevačka – Donje polje 4 (photo: D. Ložnjak Dizdar)

je život u prapovijesnim razdobljima, od čega najviše u brončanom dobu (8), zatim u mlađem željeznom dobu (7) i eneolitiku (4). Na više od polovice registriranih položaja zamijećena je višeslojnost naseljavanja (15).

Zasigurno bi rekognosciranje istočne padine grede na kojoj se pružaju suvremena naselja Tučenik, Buzadovec i Križevačka Poljana dalo iznimno vrijedne podatke koji bi upotpunili sliku naseljenosti ovog područja uz lijevi tok Glogovnice, a tek bi i rekognosciranje susjedne, ovoj gredi paralelne prirodne povišene grede uz desni tok Glogovnice, također usmjerene u pravcu sjever – jug, na kojoj su smještena današnja naselja Podjales, Repinec, Festinec, Pokasin i Špiranec, pružilo cjelovit uvid u arheološku topografiju ovog kraja.

Literatura

- Dizdar, M. 2013, Zaštitna arheološka istraživanja nalazišta AN 4 Poljana Križevačka 1 na trasi autoceste A12, dionica Gradec – Kloštar Vojakovački, *Annales Instituti Archaeologici*, IX, 69–75.
- Homen, Z. 1980, Lasinjski naseobinski elementi i novi nalazi iz Bekećina, *Muzejski vjesnik*, 3, 42–49.
- Homen, Z. 1981, Novo nalazište lasinjske kulture u Bukovju kraj Križevaca, *Muzejski vjesnik*, 4, 15–19.
- Ložnjak Dizdar, D. 2012, Zaštitna istraživanja nalazišta AN 5 Poljana Križevačka 2 na trasi autoceste A12 Sv. Helena – GP Gola, *Annales Instituti Archaeologici*, VIII, 63–68.
- Peklić, I. 2002, Poljana Križevačka, *Cris*, IV/1, 33–44.
- Pavleš, R. 2007, Srednjovjekovni posjedi na području Poljane, Đurđica i Treme kod Križevaca, *Cris*, IX/1, 26–35.
- Tkalčec, T. 2013, Kasnosrednjovjekovno naselje Buzadovec–Vojvodice (AN 3) na trasi autoceste A12 Sveta Helena – GP Gola, *Annales Instituti Archaeologici*, IX, 76–87.
- Vujnović, N., Burmaz, J. 2010a, Autocesta A12, dionica Gradec – Kloštar Vojakovački, r. br. 120 (naselja Cugovec, Lubena, Salajci, Buzadovec), *Hrvatski arheološki godišnjak*, 6 (2009), 231.
- Vujnović, N., Burmaz, J. 2010b, Autocesta A12, dionica Gradec – Kloštar Vojakovački, r. br. 94 (naselja Poljana Križevačka, Križevci, Kalvarija), *Hrvatski arheološki godišnjak*, 6 (2009), 167–169.

Sl. 10 Ulomci kasnosrednjovjekovne i novovjekovne keramike s lokaliteta Poljana Križevačka – Donje polje 4 (foto: D. Ložnjak Dizdar)
Fig. 10 Fragments of late medieval and early modern period pottery from Poljana Križevačka – Donje polje 4 (photo: D. Ložnjak Dizdar)

Sl. 11 Ulomci kasnosrednjovjekovne keramike s lokaliteta Poljana Križevačka – Vrbik (foto: D. Ložnjak Dizdar)
Fig. 11 Fragments of late medieval pottery from Poljana Križevačka – Vrbik (photo: D. Ložnjak Dizdar)

Sl. 12 Ulomci brončanodobne keramike s lokaliteta Cubinec – Male livade (foto: D. Ložnjak Dizdar)

Fig. 12 Fragments of Bronze Age pottery from Cubinec – Male livade (photo: D. Ložnjak Dizdar)

Summary

The field survey of the left bank of the middle course of the Glogovnica river, on the stretch between the Tučenik village in the Zagreb County and Cubinec in the Koprivnica-Križevci County was carried out with a view to gaining insight into the habitation of that area through archaeological periods, in order to create a micro-topography of this important communication space. As early as 2011 and 2012 the Institute of Archaeology carried out salvage archaeological excavations at three sites (Buzadovec-Vojvodice AS 3, Poljana Križevačka AS 4 and AS 5) in the area on the route of the future motorway A 12 Sv. Helena – BC Gola, section Gradec – Kloštar Vojakovački. The excavations yielded the remains of settlements (and cemeteries) from the Copper Age, Early Bronze Age, Late Bronze Age, Late Iron Age and Late Middle Ages (Ložnjak Dizdar 2012; Dizdar 2013; Tkalčec 2013). A total of 28 positions with surface archaeological finds were documented in the 2013 field survey, mostly belonging to the above-mentioned periods. Late medieval finds were discovered at 25 sites. Most of those sites showed recognizable traces of continuity into the Modern period. Only two sites yielded the remains that pointed to the start of habitation at the beginning of the Early Modern period, while habitation during the Antiquity was ascertained at only three sites. A total of 16 sites showed evidence of life during the prehistory, most commonly in the Bronze Age (8), in the Late Iron Age (7) and the Copper Age (4). More than a half of the registered sites yielded evidence of stratified habitation (15).